

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Landelijk Platform Slavernijverleden

Onderzoek Verenigde Naties (VN) naar vormen van institutionele discriminatie in verband met Covid-19 onder andere ten aanzien van mensen van Afrikaanse afkomst.

De VN heeft over de hele wereld berichten ontvangen over praktijken van institutionele discriminatie en mensenrechtenschendingen¹ die in verband staan met maatregelen in het kader van de bestrijding van Covid-19. Dat is vooral de reden dat de VN ook aan 'vertegenwoordigers' van mensen van Afrikaanse afkomst² in Nederland heeft gevraagd om eventuele 'toestanden' te melden waarop de VN moet focussen omdat ze, de toestanden, alarmerend zijn, respectievelijk vermeldenswaard. Het VN-verzoek is op **9 april jl.** herhaald. Dit terwijl het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS) nog in gesprek was met relevante personen over hun observaties om de VN adequaat te kunnen berichten.

Na een herhaald verzoek is de VN door ons gemeld dat van onze zijde a.s. dinsdag **14 april a.s.** een bericht kan worden verwacht. Ook omdat geen melding onzerzijds geïnterpreteerd zou kunnen worden als goed bericht. Dit terwijl er wel degelijk zaken kunnen zijn die spelen op het gebied van institutionele discriminatie. Het kunnen ook goede praktijken zijn.

Het LPS heeft acht personen³ uit de gezondheidszorg branche geraadpleegd. Tien anderen over algemene observaties in algemene zin. Is dit aantal representatief? Het LPS heeft geen idee. Dat is ook de reden dat we nog meer personen aan het woord willen laten. De observaties hebben we genoteerd en willen we graag aan u voorleggen. We kunnen ons voorstellen dat niet alle observaties gemeld hoeven te worden aan de VN. Kennis en Inzicht over de observaties kunnen ook bijdragen aan bewustwording in Nationaal perspectief. Het LPS stelt uw mening zeer op prijs.

Naast de vermelding van goede praktijken zijn er ook praktijken gemeld waarvan de 'respondenten' de mening zijn toegedaan dat *institutionele discriminatie* in Nederland, meer dan ooit, zichtbaar aan het licht zijn gekomen.

Restrictie: in de verkenning houden we ons niet bezig met 'complot-theorieën'. Dat is ook het uitgangspunt geweest bij het ondervragen van personen.

Het LPS in samenwerking met de Coördinatie en Monitoring Werkgroep VN Decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst is van oordeel dat het virus zelf geen onderscheid maakt in ras, religie, nationaliteit, sociale klasse of status, gender en leeftijd. Juist omdat het om een Pandemie gaat ook geen onderscheid in geografische ligging.

Eerst over de visie van het LPS

Institutionele discriminatie

Het is evident dat burgers van Afrikaanse afkomst (de Diaspora) geen deel uitmaken van het *Nederlandse Nationale Politieke en Bestuurlijk bestel en proces*. Het is dus een feit, dat het net als de alledaagse besluitvorming(en)processen, voor de Covid19 crises, het vooral een kwestie is van *Politieke Wil* om zaken die te maken hebben met institutionele discriminatie:

- te herkennen
- te erkennen

¹ Zoals racisme, institutionele uitsluiting, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid

² Deze worden door de VN beschouwd als een 'gemarginaliseerde groep'.

³ Die niet bij naam willen worden genoemd

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Landelijk Platform Slavernijverleden

- en ze te incalculeren bij het treffen van maatregelen en het realiseren van politieke keuzen.

In een land waar *Politieke frontleiders, managers van bedrijven, in de sport en onderwijs, gezondheidszorg en academische instellingen*, niet of nauwelijks beseffen dat ze ook producenten zijn van institutionele discriminatie en/of procedures zal het onbegrip des te groter zijn om die tijdens de bestrijding van Covid19 te herkennen en te erkennen en maatregelen daarop af te stemmen. Sommigen zullen zeggen: “*we zijn gericht op het algemeen belang*”.

Weer anderen zullen zeggen: “*we zijn gericht op het doel waarvoor we zijn opgericht*”, bijvoorbeeld op het voorkomen van discriminatie op grond van religie, leeftijd of sekse(gender), op kunst en cultuur, wetenschap of onderwijs, kunst en sport, op het bedrijfsleven, of op ZZP'ers, de horeca, sierteelt, gehandicaptenzorg en ga zo maar door.

De slogan: “*wie men niet ziet hoort men niet*” is in deze periode meer dan van toepassing. Juist om die reden moeten burgers van Afrikaanse afkomst zich ook laten zien en horen. Laat je vooral niet weerhouden van verwijten als zou je bezig zijn met ‘*zwart wit*’ denken. Want dit is een verwijt dat het LPS van verschillende kanten heeft gehoord wanneer mensen van Afrikaanse afkomst hun punt willen maken.

De observaties

De Kabinetsmaatregelen gelden voor alle door de Politiek aangegeven sectoren. De anderhalve meter (sociale)afstand voor iedereen tenzij. De media laat bovendien zien dat ook bij de handhaving er geen onderscheid wordt gemaakt. Want op dit moment moeten we het vooral hebben van de media wat zij laten zien en willen laten horen.

Statistieken

De (gepubliceerde) statistieken over de verschillende onderwerpen van zorg maken geen onderscheid tussen *ras, religie, nationaliteit, etniciteit, sociale klasse of status*. Wel op het gebied van leeftijd en in sommige gevallen op het gebied van gender. Informatie die gegeven wordt gaat ook over de regio's/gemeenten waar het virus in grote mate actief is.

Terwijl er in meer verpleegtehuizen vele sterftegevallen vanwege Covid-19 worden gemeld is de constatering dat er in de berichtgevingen verschillende accenten van bezorgdheid worden gelegd. Onder andere op het gebied van het *management functioneren*. Er schijnt dan ineens meer aan de hand daar te zijn. Het verband tussen het hoge sterftecijfer en het algemene reilen en zeilen⁴, bijvoorbeeld. Dit terwijl in andere huizen waar het sterftecijfer ook hoog is deze verbanden niet worden gelegd.

De Media

De bezorgdheid betreft vooral de Media. Gemeld is dat de Landelijke/Nationale Media zich niet alleen schuldig maakt aan institutionele discriminatie maar vooral aan stereotypering.

En dat zich vooral bedient van overwegend ‘witte experts’ op alle gebieden van beleid:

Politiek, Onderwijs, Kunst en Cultuur, Economie (Branches –Horeca algemeen - , Arbeidsmarkt en Werkgelegenheid).

De goede voorbeelden die worden getoond zijn bijna alle vanuit ‘wit’ perspectief. Zelden worden goede voorbeelden getoond die zijn ondernomen binnen de gemeenschappen van meer dan de

⁴ Het management functioneren bijvoorbeeld

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Landelijk Platform Slavernijverleden

Nederlandse cultuur, maar ook uit de landen die vanwege het Nederlands koloniaal verleden dichterbij de Nederlandse cultuur staan.

Binnen de kunst- en cultuursector zijn er tal van Surinaamse respectievelijk Antilliaanse 'kleine ondernemers' die ook extra getroffen zijn door de Covid19 maatregelen. De focus voor wat betreft de 'pijn' is op nationaal niveau niet of nauwelijks op deze doelgroep gericht. Vooral niet op de 'muzikanten' die vanwege onvoldoende aandacht door de nationale Dj's extra getroffen zijn.

Ligt het aan de Media of aan de vertegenwoordigers van deze evenementen zelf? We hebben het dan over het jaarlijkse Nationale 1 juli Herdenking en de aanverwante festivals en activiteiten. We hebben het ook over het jaarlijkse terugkerende Kwaku-festival. Bij wie moeten de 'kleine ondernemers', die de 'pijn' nu al doormaken aankloppen, voor fondsen wegens de ophanden zijnde derving van inkomsten.

Gezondheidszorg

- *Informatievoorziening*

Op het gebied van informatievoorziening is de constatering dat Nederlandse experts van Afrikaanse afkomst niet of nauwelijks aan het woord komen in opinieprogramma's.

Wanneer het gaat over internationale berichtgevingen en vooral goede praktijken is 'vermijdingsangst' geconstateerd. Expertise uit Niet 'westers georiënteerde' landen zoals uit CUBA wordt niet getoond. Het leveren van expertise uit bepaalde landen aan Europese getroffen landen zoals uit China en Rusland wordt te vaak gepresenteerd als 'propaganda strategie'. Dit terwijl Nederland vooral gefocust is op materiaal uit China. Hoewel uit China ook praktijken van racisme tegenover mensen van Afrikaanse afkomst zijn gemeld.

- *Het effect van de 'zwarte' huidskleur*

Gemeld is dat hoewel het de laatste jaren minder rol speelt dat op het gebied van de huidskleur de discriminatoire criteria nog steeds wordt gehanteerd bij het vaststellen van een bepaald (ziekte)beeld. Een 'zieke' met een 'zwarte' huidskleur zal niet rood of spierwit aankleuren om de diagnose vast te stellen die behoort tot een bepaald ziektebeeld. Bij een persoon met een 'zwarte' huidskleur zal dan gauw worden gesteld, is verteld, dat het 'kennelijk tussen de oren zit'. Dit ten opzichte van een persoon met een 'witte' huidskleur die meteen grauw uitslaat of rood bij koorts.

Hier zal het gesprek ertoe moeten leiden om de persoon met 'zwarte' huidskleur serieus te nemen. Bij een persoon met 'zwarte' huidskleur zullen vaak andere kenmerken zichtbaar zijn om de diagnose vast te stellen. Bijvoorbeeld de stem (onder andere zwakker, langzaam praten), de handpalm (kleurverandering). Het zijn vooral de deskundige verplegers en verzorgers van Afrikaanse afkomst die hun expertise hebben ingebracht met als doel het inzichtelijk maken van het theoretisch kader en de vertaalslag naar de praktijk.

Het is evident dat in de regio's waar veel burgers met een 'zwarte' huidskleur wonen, de bekwaamheid⁵ binnen de gezondheidszorg in voldoende mate aanwezig zijn. Het is fijn om te horen dat deze deskundigen van Afrikaanse afkomst hebben bijgedragen aan het ontwikkelen van handboeken.

⁵ kennis en het inzicht

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Landelijk Platform Slavernijverleden

- *Pijngrens*

De anekdote dat een persoon van Afrikaanse afkomst een hogere pijngrens heeft op grond waarvan minder verdoving hoeft te worden toegepast is funest voor de persoon die een medische ingreep moet ondergaan. Deze anekdote vindt zijn oorsprong in de waandenkbeelden tijdens de trans-Atlantische slavernij. Het Anti Racisme Bureau Midden Nederland heeft in haar jaarverslag al melding hierover gemaakt.

- *hoge bloeddruk, diabetes, sickle cells*

Mensen maken zich zorgen over de onvoldoende 'erkenning' dat verschijnselen van (chronische) *hoge bloeddruk*⁶, *diabetes en van sickle cells* in hoge mate te herleiden zijn tot de effecten van het Nederlands koloniaal verleden. De erkenning is noodzakelijk in verband met het voorgenomen beleid terzake de toetsing wie wel of niet tot een IC bed zal worden toegelaten bij onvoldoende IC-capaciteit. Er wordt gevreesd dat bepaalde groepen burgers er bekaaid van zullen afkomen wanneer geen rekening wordt gehouden met van deze (familie georiënteerde) ziekteverschijnselen. Want ook op jonge leeftijd kunnen deze verschijnselen zich voordoen.

- *Topfuncties en Personele samenstelling*

We beperken ons tot de LPS bekomen informatie ten aanzien van verpleeg- en verzorgingshuizen.

Gemeld wordt dat Topfuncties (directeur) overwegend in handen zijn van 'witte' Nederlanders.

Terwijl heel Nederland applaudisseert voor het zorgpersoneel in deze huizen (en terecht) hebben het LPS ook berichten bereikt die wel eens gerangschikt zouden kunnen worden onder institutionele discriminatie. Er is hierover discussie.

Het is bekend dat in deze huizen een aanzienlijk deel van het personeel bestaat uit (ongeschoolde)migranten en/of ex-Rijksgenoten. Vooral in de grote steden van Nederland.

Het baart zorgen dat in sommige huizen er geen onderscheid wordt gemaakt tussen een verpleegkundige, een verzorgende en een helpende met een adequate afgeronde opleiding.

Een helpende wordt wanneer het het management uitkomt (ook vanwege het personeelstekort) ingezet om taken te verrichten die op het niveau van een verpleegkundige of verzorgende (vigger) (vanwege de bevoegdheid) moet worden uitgevoerd.

Er zijn nog heel veel wantoestanden gemeld die niet direct te maken hebben met Covid-19. In sommige huizen is het personeelstekort dusdanig nijpend dat ZZP'ers of oproepkrachten met een adequate afgeronde opleiding hun instructies van een helpende of van een leerling ontvangen. Het Huis in kwestie waar de hoogopgeleide ZZP'ers wordt ingezet stelt dat als het Uitzendbureau om een 'helpende' wordt gevraagd en het uitzendbureau een hoogopgeleide ZZP'ers stuurt deze laatste niet belast zal worden met de taken waarvoor hij of zij is opgeleid maar ingezet zal worden als 'helpende'. De instructie door een 'helpende' is voor het Huis niet voor discussie vatbaar.

Dit is een situatie die juist vanwege de Covid-19 leidt tot verergerde (wan)toestanden.

Onder andere de clashes tussen ZZP'ers en het vast personeel.

⁶ Vooral bij mensen van Afrikaanse afkomst

Bijna alle respondenten melden dat 4 en 5 december belangrijke data zijn in verzorgingshuizen. Het geloof in een Sinterklaas vergezeld van een zwarte Piet is niet uitgebannen. Gemeld is dat verzorgers van Afrikaanse afkomst dan vrij nemen. Eén respondent meldt dat in het huis waar zij werkt zwarte Piet is uitgebannen.

Communicatie en de Digitale snelweg

Observaties gaan in de richting van geconstateerde noden op het gebied van digitale voorzieningen. Dit zowel op het gebied van hardware, software, kennis en inzicht voor wat betreft het gebruik. Vooral binnen gezinnen die vanwege het onvoldoende inkomen niet in staat zijn om deze voorzieningen te realiseren. Dit, terwijl deze de voorzieningen het hardst nodig hebben juist omdat de plaatsen waar gebruik werd gemaakt van de faciliteiten ook gesloten zijn.

Onderwijs

Er is grote bezorgdheid over het feit dat eindexamens die normaliter als eindresultaat gelden voor de bevordering naar een vervolgonderwijs zijn komen te vervallen. Er is bezorgdheid over de gevolgen die deze maatregel heeft ten aanzien leerlingen uit de Afrikaanse (diaspora) in het bijzonder, Surinaamse diaspora-, Caribisch Nederlandse en Moslim/Islamitische gemeenschappen.